

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.net>

2. Ігнатишин, М. В. Міжбюджетні трансферти як інструмент вирівнювання бюджетів України / М. В. Ігнатишин, В. М. Василенко –Мукачево : МДУ, 2016. - С.116-118

3. Звіт про результати аналізу формування та використання міжбюджетних трансфертів з Державного бюджету України місцевим бюджетам у 2016–2017 роках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua>

4. Сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.

ІГНАТИШИН МАРІЯ ВАСИЛІВНА,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
ПЕЧУНКА ОЛЕНА ЮРІЇВНА,
магістр зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Мукачівського державного університету

ЕФЕКТИВНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ – СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

ПДВ – це податок на споживання, тягар якого відчують не лише платники податку до бюджету, але і покупці створених в процесі виробництва і обігу матеріальних благ. Перевагою даного визначення є чітке зазначення податкового навантаження на покупця, який і є реальним платником податку[1].

Використання терміну “ефективність”, у сфері непрямого оподаткування можна виділити такі види ефективності:

Види ефективності у сфері непрямого оподаткування

Використання терміну ефективності у непрямому оподаткуванні ПДВ	Характеристика ознак видів ефективності у непрямому оподаткуванні ПДВ
економічна ефективність ПДВ	характеризується можливістю ПДВ зменшувати порушення у структурі споживання порівняно з іншими непрямими податками
фінансова ефективність ПДВ	здатність полегшувати негативний вплив на фінанси суб'єкта господарювання – платника ПДВ
фіскальна ефективність ПДВ	можливість забезпечувати приблизно однаковий рівень надходжень ПДВ в країнах із схожими соціально-економічними умовами господарювання, а також забезпечення повноти та стабільності надходження податку
ефективність адміністрування ПДВ	характеризується мінімізацією витрат пов'язаних із справлянням ПДВ, що досягається за рахунок удосконалення чинного законодавства, спрощення механізму адміністрування, проведення роз'яснювальних робіт та підвищення якості контрольно – перевіркової діяльності

На нашу думку, ефективність адміністрування ПДВ є складовою частиною фіскальної ефективності, тому показники, що використовуються для її розрахунку, можна застосовувати в подальшій оцінці фіскальної ефективності ПДВ. До таких показників належать:

Таблиця 2

Показники оцінки фіскальної ефективності

Показники оцінки фіскальної ефективності	Значення показника фіскальної ефективності
питома вага стягнутих податкових зобов'язань у донарахованих сумах з ПДВ, виявлених у результаті перевірок	даний показник вказує на ефективність роботи податкових органів та дає можливість мобілізувати додаткові кошти до бюджету
співвідношення обсягу зменшених сум ПДВ до загального обсягу заявлених сум до відшкодування	дає можливість зменшити втрати бюджету, співвідношення обсягу зменшених сум ПДВ до загального обсягу заявлених сум до відшкодування, та можливість зменшити втрати бюджету, щодо надходження податку
обсяг ПДВ, що припадає на тіньовий сектор	даний показник дає можливість оцінити масштаб втрат Державного бюджету внаслідок тінізації економіки

Фіскальна ефективність – це можливість стабільного забезпечення очікуваного рівня надходжень, притаманного державам, які знаходяться в подібних соціально-економічних умовах та характеризуються схожим рівнем розвитку. У кількісному вимірі, фіскальна ефективність ПДВ вимірюється як

частка надходжень цього податку у ВВП.

Щодо ефективності збору та відшкодування ПДВ можна зробити висновки використовуючи дані таблиці 3.

Відповідно до даних найбільш неефективним адміністрування ПДВ було протягом 2012 та 2016 рр., де коефіцієнт ефективності відшкодування ПДВ становив 28,99 % та 29,41 % відповідно. Щодо коефіцієнта ефективності збору ПДВ, то він характеризується значними коливаннями.

Найбільший його розмір спостерігався в 2013 р. та становив 80,91 %, а найменший розмір у 2016 р. – 70,59 %.

Слід відмітити, що оцінка витратності адміністрування ПДВ є дуже важливою, оскільки розрахований коефіцієнт витратності адміністрування ПДВ дає можливість виявити, на скільки чисті надходження податку покривають витрати на адміністрування податку.

Таблиця 3.

**Динаміка ефективності збору та ефективності відшкодування ПДВ
за 2011 – 2017 рр., %**

Показники/роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт ефективності збору ПДВ	72,80	71,01	80,91	75,25	75,13	70,59	73,46
Коефіцієнт ефективності відшкодування ПДВ	27,20	28,99	19,09	24,75	24,87	29,41	26,54

Розраховано за [4]

У табл. 4. наведено розрахунки в Динаміці коефіцієнта витратності адміністрування ПДВ.

Таблиця 4.

Динаміка коефіцієнта витратності адміністрування ПДВ у 2011 – 2017 рр.

Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Витрати податкового адміністрування ПДВ, млрд грн	1,49	2,02	1,69	1,64	2,21	2,36	2,09
Коефіцієнт витратності адміністрування, %	39,87	45,59	50,06	52,62	58,87	58,81	61,39

Із таблиці 4 видно, що впродовж аналізуючого періоду коефіцієнт зберігав тенденцію до зростання і лише у 2016 р. зменшився на 0,06 пункту. Даний

показник не може використовуватися самостійно, оскільки при його аналізі впливає, що проблем з адмініструванням ПДВ немає. Але як показує практика, що проблеми існують які полягають у суттєвому впливі тіньової економіки на недоотримання коштів до бюджету.

Не зважаючи на це, коефіцієнт витратності адміністрування може використовуватися як складова системи коефіцієнтів оцінки ефективності справляння ПДВ.

До чинників, що впливають на фіскальну ефективність такого податку, можна віднести: рівень податкової ставки; сальдо експортно-імпортних операцій, здатне звужувати чи розширювати податкову базу; обсяг податкових пільг, суму недоїмки, що безпосередньо впливає на розмір податкових надходжень. На наш погляд у перспективі доцільно поступово переходити до диференційованої шкали ставок, керуючись принципом: товари першої необхідності – знижена ставка, усі інші товари - стандартна ставка[2].

Передуючи введенню диференційованих ставок ПДВ в Україні мають бути виконанні такі заходи: покращення контрольно-перевірочної роботи органів Державної фіскальної служби України; підвищення рівня свідомості платників податків, створення умов для зменшення ризиків ухилення від оподаткування[3].

Результати проведеного аналізу фіскальної ефективності ПДВ дають змогу зробити висновки.

По-перше, існує велика кількість підходів, методів для розрахунку фіскальної ефективності. Для всебічної оцінки потрібно використовувати систему показників, які б доповнювали одне одного та формували практично повну картину.

По-друге, при наявності системи оцінки залишається проблема із інформаційною базою, а саме отримання повної, достовірної інформації, а також отримання її вчасно. Дана ситуація є складною у вирішенні при вітчизняному рівні тіньової економіки, до визначення частки якої існує також багато підходів, певні з яких значно відрізняються у своїх результатах.

Список використаної літератури:

1. Душкова К. М. Стан та особливості адміністрування податку на додану вартість [Електронний ресурс] / К. М. Душкова, Л. В. Черничук. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com>.
2. Ігнатишин М.В. Податкове стимулювання через призму пільгового оподаткування / М.В.Ігнатишин // Науковий вісник Мукачівського державного університету – 2016. – № (16).– С.169-176
3. Добрик Л. О. ПДВ в Україні: проблеми адміністрування та напрями удосконалення / Л. О. Добрик, А. А. Литовченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 14. – С. 23-31.
4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua>.

ІГНАТИШИН МАРІЯ ВАСИЛІВНА,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
САКАЛОШ ВІКТОРІЯ ЯНІВНА ,
магістр зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Мукачівського державного університету

БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Внаслідок здійснення фінансово-господарської діяльності відбуваються зміни у пасивах та активах підприємства, що зумовлюються здійсненням операцій виробничо-господарської діяльності які визначаються на засадах вже розроблених бюджетів доходів та витрат і бюджету руху грошових коштів[1].

На підприємстві доцільно формувати три основні бюджети (бюджет доходів та витрат, бюджет руху грошових коштів та балансовий бюджет), що дає змогу виконати одне із найголовніших завдань контролювання бюджетів – оцінити фінансову стійкість підприємства на засадах розрахунку низки показників, що характеризують майновий стан, ліквідність, платоспроможність, ділову активність та рентабельність підприємства[2].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>